

Men betragtningerne over realkreditens fremtidige vilkår og ejernes lånemuligheder på dette grundlag beherskes næsten udelukkende af forudsætningen om usikkerhed og vilkårlighed i grundvurderingen, der fører forfatteren til det resultat, at der kun kan regnes med kortfristede dyre lån, hvor grundværdien ikke er rent ubetydeligt; forfatteren har end ikke fundet anledning til at undersøge betydningen af det værn overfor konjunkturedgang som grundskyldsprioriteten vil yde såvel ejerne som panthaverne, og kommer heller ikke ind på de mere almene virkninger af, at lånekapital, der søger anbringelse i fast ejendom, vil være henvist til overvejende at tjene frembringelsen af nye realværdier i form af nybygninger og forbedringer.

K. J. Kristensen.

Asher Achinstein: Introduction to Business Cycles. Thomas Y. Crowell Company, New York 1950. 496 sider. Pris: 4,00 \$.

Som rimeligt er for en bog, der betegner sig som »introduction« bringer denne bog ikke nye bidrag til konjunkturteorien. Dens væsentligste funktion er analysen af konjunkturen med de forhåndenværende teoretiske, historiske og statistiske hjælpemidler, hvorved den nærmest får karakter af og må bedømmes som en lærebog — en indførelse i problemerne for begyndere og en repetition for viderekommende.

Forfatteren er, hvad der ingenlunde lægges skjul på, en varm tilhænger af de såkaldte institutionalister — hans beundring for Veblen, Mitchell og Schumpeter med for den sags skyld er så at sige bogens ledemotiv. Dette være sagt mere som karakteristik end som kritik. Der er efter anm.s mening netop som følge af denne påvirkning mange værdifulde passager i bogens 2. og 3. del (»Empirical Aspects of Business Cycles« og »Secular Trends and Cyclical Fluctuations«), og selve tankegangen i denne behandlingsform forekommer rigtig. Det er vigtigt i en konjunkturlære at diskutere, hvilke størrelser og tidsserier, der kan tjene som

målestok og siden gennemgå den faktiske udvikling i disse størrelser, som det sker i bogens anden del. Og endnu vigtigere er vel sammenstillinger af konjunkturteori med teori og erfaringer om de seculære bevægelser, som forfatteren foretager i bogens tredje del (som Schumpeter har udtrykt det: »In fact the cycle seems to be the statistical form in which what is usually called economic progress comes about«). Men nægtes kan det på den anden side ikke, at den omtalte behandlingsform i bogens 2. del virker noget charmerforladt, fordi historiens forløb systematiseres udover alle grænser, vel delvist også de forsvarlige, for at kunne indpasses i en spændetroje af nationalindkomsttal og »Business Annals« med dertil hørende »vejning« af de forskellige cyclers udsving. På den ene side går den viden, der ellers ville kunne hentes om nyere amerikansk økonomisk historie delvis tabt, fordi »Business Annals« nu engang ikke kan rumme alle de bestemmende faktorer og da især ikke de politiske, f. eks. den efter New Deal og N.I.R.A. tiltagende stivhed i amerikansk økonomi. Og på den anden side tabes noget af konjunkturteoriernes generelle karakter.

Tilbage at hente ved læsningen af anden og tredje del af A's bog bliver herefter et i mange henseender interessant bekendtskab med de forskellige metoder til måling af konjunkturen, med arbejdsmetoder og resultater i »The National Bureau of Economic Research« i U.S.A. samt med de økonomer, hos hvem strukturanalysen og forsøg på teoridannelse om »economic development« indtager en stor plads (Schumpeter, Alvin Hansen, Colin Clark, Kondratieff m. fl.). For folk, der har erhvervet den væsentligste del af deres kendskab til konjunkturteori i Haberlers bog, hvor disse forfattere får en vel stedmoderlig behandling, vil der derfor også være adskilligt nyt at hente i disse afsnit. Til gengæld vil de næppe få meget udbytte af bogens første del, hvor A. serverer et noget tyndt opkog af Haberlers dybtgående analyse af de af A. knapt så estimerede egentlige konjunkturteoretikere. Bortset fra, at forfatteren her har kunnet anbringe visse af de nyere bidrag til konjunkturteoriene (som f. eks. Hayeks »Ricardo effect« og Samuelsons sammenstilling

Men betragtningerne over realkreditens fremtidige vilkår og ejernes lånemuligheder på dette grundlag beherskes næsten udelukkende af forudsætningen om usikkerhed og vilkårlighed i grundvurderingen, der fører forfatteren til det resultat, at der kun kan regnes med kortfristede dyre lån, hvor grundværdien ikke er rent ubetydeligt; forfatteren har end ikke fundet anledning til at undersøge betydningen af det værn overfor konjunkturedgang som grundskyldsprioriteten vil yde såvel ejerne som panthaverne, og kommer heller ikke ind på de mere almene virkninger af, at lånekapital, der søger anbringelse i fast ejendom, vil være henvist til overvejende at tjene frembringelsen af nye realværdier i form af nybygninger og forbedringer.

K. J. Kristensen.

Asher Achinstein: Introduction to Business Cycles. Thomas Y. Crowell Company, New York 1950. 496 sider. Pris: 4,00 \$.

Som rimeligt er for en bog, der betegner sig som »introduction« bringer denne bog ikke nye bidrag til konjunkturteorien. Dens væsentligste funktion er analysen af konjunktaturen med de forhåndenværende teoretiske, historiske og statistiske hjælpemidler, hvorved den nærmest får karakter af og må bedømmes som en lærebog — en indførelse i problemerne for begyndere og en repetition for viderekommende.

Forfatteren er, hvad der ingenlunde lægges skjul på, en varm tilhænger af de såkaldte institutionalister — hans beundring for Veblen, Mitchell og Schumpeter med for den sags skyld er så at sige bogens ledemotiv. Dette være sagt mere som karakteristik end som kritik. Der er efter anm.s mening netop som følge af denne påvirkning mange værdifulde passager i bogens 2. og 3. del (»Empirical Aspects of Business Cycles« og »Secular Trends and Cyclical Fluctuations«), og selve tankegangen i denne behandlingsform forekommer rigtig. Det er vigtigt i en konjunkturlære at diskutere, hvilke størrelser og tidsserier, der kan tjene som

målestok og siden gennemgå den faktiske udvikling i disse størrelser, som det sker i bogens anden del. Og endnu vigtigere er vel sammenstillinger af konjunkturteori med teori og erfaringer om de seculære bevægelser, som forfatteren foretager i bogens tredje del (som Schumpeter har udtrykt det: »In fact the cycle seems to be the statistical form in which what is usually called economic progress comes about«). Men nægtes kan det på den anden side ikke, at den omtalte behandlingsform i bogens 2. del virker noget charmerforladt, fordi historiens forløb systematiseres udover alle grænser, vel delvist også de forsvarlige, for at kunne indpasses i en spændetroje af nationalindkomsttal og »Business Annals« med dertil hørende »vejning« af de forskellige cyclers udsving. På den ene side går den viden, der ellers ville kunne hentes om nyere amerikansk økonomisk historie delvis tabt, fordi »Business Annals« nu engang ikke kan rumme alle de bestemmende faktorer og da især ikke de politiske, f. eks. den efter New Deal og N.I.R.A. tiltagende stivhed i amerikansk økonomi. Og på den anden side tabes noget af konjunkturteoriernes generelle karakter.

Tilbage at hente ved læsningen af anden og tredje del af A's bog bliver herefter et i mange henseender interessant bekendtskab med de forskellige metoder til måling af konjunkturen, med arbejdsmetoder og resultater i »The National Bureau of Economic Research« i U.S.A. samt med de økonomer, hos hvem strukturanalysen og forsøg på teoridannelse om »economic development« indtager en stor plads (Schumpeter, Alvin Hansen, Colin Clark, Kondratieff m. fl.). For folk, der har erhvervet den væsentligste del af deres kendskab til konjunkturteori i Haberlers bog, hvor disse forfattere får en vel stedmoderlig behandling, vil der derfor også være adskilligt nyt at hente i disse afsnit. Til gengæld vil de næppe få meget udbytte af bogens første del, hvor A. serverer et noget tyndt opkog af Haberlers dybtgående analyse af de af A. knapt så estimerede egentlige konjunkturteoretikere. Bortset fra, at forfatteren her har kunnet anbringe visse af de nyere bidrag til konjunkturteoriene (som f. eks. Hayeks »Ricardo effect« og Samuelsons sammenstilling

af accelerationsprincip og multiplier analyse) i deres rette sammenhæng, medens Haberler ved optrykket i 1941 har tilføjet disse nyere diskussionsindlæg i en part III, er behandlingen af overinvesteringsteori, underkonsumtionsteori etc. ret overfladisk og traditionel.

P. E. Milhøj.

Jan Tinbergen & J. J. Polak. The Dynamics of Business Cycles. The University of Chicago Press. 1950. 366 sider. Pris: 5.00 \$.

Det handicap, som store økonomer i små lande ofte har lidt under, nemlig at deres bøger kun kan læses inden for landets grænser, synes efterhånden at være af aftagende betydning. Dels fordi mange af dem selv kan skrive på ét af hovedsprogene, og dels fordi de vigtigste værker bliver oversat. Dette gælder f. eks. for Tinbergen, der er kendt langt uden for sit lands grænser, og som selv har skrevet på såvel engelsk og fransk som tysk. Nu udkommer tillige hans hollandske hovedværk, *Economische Bewegingsleer*, i amerikansk udgave i en oversættelse, der er foretaget af hans egen elev, J. J. Polak.

Ved første bekendtskab med denne bog bliver man lidt overrasket, for den indeholder ikke helt, hvad man venter af Tinbergen. I alle tilfælde ikke, hvis man har ventet en samlet redegørelse for Tinbergens raffinerede økonomiske forskningsresultater og -metoder. I stedet bliver man stillet over for en bog, der nærmest må siges at være skrevet i den populære stil. Det gælder åbenbart for Tinbergen som for de fleste andre store, matematiske økonomer, at de med lige så stor elegance kan skrive uden at bruge matematik.

Den bog, som Tinbergens i emnevalg mest minder om, er vel Haberlers *Prosperity and Depression*. I endnu højere grad end denne må Tinbergens bog betegnes som let læselig og ret elementær, selvom et vist kendskab til nationaløkonomiens teori forudsættes. Den afgørende forskel fra Haberler er, at den foreliggende bog nok er en konjunkturteori, men en teori, der stadig bygger på og henviser til empiriske undersøgelser — og netop heri ligger bogens store fortrin.

Den første del af bogen består så godt som

udelukkende af en samling statistiske tidsrækker, der gengiver forskellige typiske bevægelser. Mange af disse serier og kurver er yderst interessante og illustrerende og giver derigennem et sikkert grundlag for de følgende dele.

Anden del må nærmest betegnes som en statistisk analyse af konjunkturbevægelser, hvorved Tinbergen ledes ind på en gennemgang af forskellige konjunkturteorier, selvom der ikke er tale om stillingtagen til alle forekommende teorier. I det hele taget har denne del karakter af en lidt usystematisk gennemgang af centrale dele af nationaløkonomien. Tinbergen ender ikke i nogen bestemt konjunkturteori, men tager det standpunkt, som vel efterhånden er det almindeligste, at økonomiske bevægelser ikke skyldes een enkelt årsag, men et vekslende samvirke af vidt forskellige faktorer. Hans egen konklusion kan vist sammenfattes i tre punkter:

1. Konjunkturbevægelsen er delvis en virkelig bølgebevægelse, delvis en følge af tilfældige påvirkninger.

2. Den ene bølge kan ikke betragtes uafhængigt af den foregående.

3. Forklaringen af bølgebevægelsen skal forklare hele bevægelsen under eet og består ikke af særskilte forklaringer for hvert enkelt af en konjunkturbølges fire faser.

Bogens tredje del har en meget klar disposition og giver efter min mening en glimrende gennemgang af alle vigtige konjunkturpolitiske midler.

Helhedsindtrykket er et gedigent værk, en klar og skarp logik, hvor ethvert udsagn er velbegrundet, og en elegant og overlegen behandling af et svært emne. Bogen være dermed anbefalet på det bedste, navnlig til studerende, der ønsker en letfattelig gennemgang af moderne konjunkturteori.

Bjarke Fog.

W. Arthur Lewis: Overhead Costs. Allen & Unwin, London 1949. 200 sider. Pris: 15 s.

Den stadigt hastigere rindende strøm af økonomisk litteratur rejser et alvorligt problem for den interesserede læser: da man